

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ

P.P.R.-07-01-42/14

U Zagrebu, 30. siječnja 2014.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
g. Mihael Zmajlović
ministar

Ulica Republike Austrije 14
10 000 Zagreb

Predmet: Sudjelovanje pučke pravobraniteljice u postupku donošenja propisa iz područja zaštite zraka u javnoj raspravi otvorenoj do 30. siječnja 2014. godine

Poštovani gospodine ministre,

povodom otvorene javne rasprave o tri dokumenta iz područja zaštite okoliša koje se tiču zaštite zraka: *Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka, Prijedloga Uredbe o utvrđivanju lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka i popisa mjernih mjesta koja se koriste za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka i Prijedloga Programa mjerenja razine onečišćenosti zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka* i, u okviru ovlasti pučke pravobraniteljice, smatramo potrebnim ukazati na uočene propuste u trenutnom sustavu praćenja kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj te dati prijedloge za izmjenama predloženih propisa.

Pravo na zdrav život i okoliš direktno je povezano s pravom na zdravlje pa i s pravom na život dok su pristup informacijama, pravo sudjelovanja javnosti i pristup pravosuđu u odlučivanju u pitanjima okoliša garantirani *Arhuškom konvencijom*, koju je RH ratificirala u prosincu 2007. godine. Naši prijedlozi usmjereni su ka učinkovitom i cjelovitom sustavu praćenja kvalitete zraka u RH koji je jasno propisan, provediv i čiji se rad stručno prati.

Informacije iz pritužbe Povjerenstva za praćenje stanja okoliša Grada Kaštela Pučkom pravobranitelju te iz službenih izvješća (*Izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2012.g. Agencije za zaštitu okoliša, Godišnje izvješće o radu inspekcije zaštite okoliša za 2012.g.*) i propisa ukazuju na zabrinjavajuće nejasnoće i nepravilnosti postojećeg sustava praćenja kvalitete zraka u RH, a koje se predloženim izmjenama ne rješavaju. Primjerice, u Vašem očitovanju povodom gore navedene pritužbe nije navedena,

nit je javno bila dostupna jasna i potpuna informacija o odluci po kojoj se podaci s privatnih mjernih postaja tvrtke Cemex d.d. koriste u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka, kao i za izradu službenih izvješća i studija. Također, izuzev financijskih razloga koje spominjete, a koji ne smiju biti izlika, nije jasno zašto u predviđenom roku koji je istekao 31.12.2007., pa sve do danas nisu uspostavljene nove mjerne postaje u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka: Kaštelanski zaljev-1 i Split-1, kako je predviđeno važećom *Uredbom o utvrđivanju lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (NN 4/02)*.

Da važeći sustav praćenja kvalitete zraka nije potpun potvrđuje i zadnje *Izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2012. godinu* Agencije za zaštitu okoliša u kojemu stoji da su tek u 2013. godini akreditirana dva referentna laboratorija, Ekonerg i Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada. Isto *Izvješće* konačno konstatira da je na pojedinim mjernim mjestima praćenje kvalitete zraka obavljala pravna osoba koja nije imala navedenu dozvolu niti za jednu metodu mjerenja kvalitete zraka, a niti jedna pravna osoba koja je mjerenja obavljala nije imala dozvolu za sve metode praćenja kvalitete zraka koje je obavljala. Unatoč tome, svi izvještaji su uzeti u obzir te su sastavni dio *Izvješća o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2012. godinu*.

Funkcioniranje sustava praćenja kvalitete zraka bez dozvola posebno je problematično u slučaju privatnih mjernih postaja onečišćivača. Na ovaj način prikupljeni podaci ne mogu niti dati pravu sliku stanja zraka, te uz opravdanu sumnju u njihovu točnost, nedopustivo je predlagati ih u *Popis mjernih mjesta koja se koriste za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka* kao jedine podatke o kvaliteti zraka u Splitsko-dalmatinskoj županiji koji se dostavljaju Europskoj komisiji.

O stanju okoliša iz svoje perspektive govori i inspekcija zaštite okoliša, koja u *Godišnjem izvješću o radu inspekcije zaštite okoliša za 2012. godinu* u zaključcima pod točkom 5. predlaže uspostavu sustava indikatora koje će prihvatiti i sustavno primjenjivati svi (su)dionici sustava zaštite okoliša jer statistički pokazatelji o postupanju inspekcija, koji se najčešće koriste za prikaz stanja na određenom području ili kod pojedinog operatera, ne predstavljaju stvarni odraz stanja zaštite okoliša i njegovih sastavnica.

Uz prethodno otvorena pitanja, u predloženim novim dokumentima, preporuča se:

1. U *Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka*:
 - a) unijeti odredbu po kojoj se privatne mjerne postaje, niti podaci s njih ne mogu koristiti kao zamjena mjernim postajama u vlasništvu države ili lokalne/regionalne samouprave i podacima s njih, a čija je uspostava i rad određena zakonom i drugim propisima
 - b) u posebnom članku definirati status i nadležnosti privatnih mjernih postaja onečišćivača
 - c) na jednom mjestu taksativno navesti sva tijela sustava za praćenje kvalitete zraka u RH, njihove nadležnosti i međusobni odnos (posebice DHMZ-a i referentnih laboratorija)
 - d) definirati i objasniti sustav praćenja privatnih mjernih postaja onečišćivača u posebnom stavku ili članku

2. U *Prijedlogu Uredbe o utvrđivanju lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka i popisa mjernih mjesta koja se koriste za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka:*
 - a) navesti kriterije odabira mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka
 - b) vratiti uspostavu nove mjerne postaje Kaštelanski zaljev-1 u državnu mrežu za trajno praćenje kvalitete zraka kako je planirano važećom Uredbom
 - c) navesti podatke o geografskom položaju svih postojećih i novih mjernih postaja (Split PPI PM 2,5, Zagreb PPI PM 2,5 i Osijek PPI PM 2,5 ih u ovom prijedlogu nemaju),
 - d) dodati podatke o vrsti mreže u kojoj se nalazi svaka mjerna postaja s koje se koriste podaci u državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka u RH u posebnom stupcu u svakoj tabeli,
 - e) dodati podatke o vlasniku svake mjerne postaje s koje se koriste podaci u državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka u RH u posebnom stupcu u svakoj tabeli,
 - f) dodati podatke o nadležnom tijelu/ima iz sustava za praćenje kvalitete zraka za svaku mjernu postaju, u posebnome stupcu u svakoj tabeli
 - g) navesti kriterije odabira mjernih postaja u *Popis mjesta koja se koriste za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka*
 - h) u *Popis mjesta koja se koriste za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka* obavezno dodati i nove mjerne postaje iz državne mreže za praćenje kvalitete zraka u RH za Splitsko-dalmatinsku županiju

3. U *Prijedlogu Programa mjerenja razine onečišćenosti zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka:*
 - a) navesti podatke o geografskom položaju svih postojećih i novih mjernih postaja,
 - b) dodati podatke o vrsti mreže u kojoj se nalazi svaka mjerna postaja s koje se koriste podaci u državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka u RH u posebnom stupcu u svakoj tabeli,
 - c) dodati podatke o vlasniku svake mjerne postaje s koje se koriste podaci u državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka u RH u posebnom stupcu u svakoj tabeli,
 - d) dodati podatke o nadležnom tijelu/ima iz sustava za praćenje kvalitete zraka za svaku mjernu postaju, u posebnome stupcu u svakoj tabeli.

S poštovanjem,

PUČKA PRAVOBRANITELJICA

Lora Vidović